

a destacar



L'IMPACTE

L'obertura d'Arenas de Barcelona revitalitza la plaça d'Espanya i els seus voltants



L'OFERTA

Tous, Desigual, Mango, Casas o Natura són algunes les botigues que integren l'espai comercial

NÚRIA ROMERO



fitxa tècnica

Localització: Carrers de Tarragona, Diputació, Gran Via i Llança (Barcelona).

Arquitectes: Alonso, Balaguer y Arquitectos Asociados, en associació amb Rogers, Stirk, Harbour and Partners

Client/Promotor: Compañía de la Nueva Plaza de Toros, SL / Metrovacesa

Enginyeria estructures: BOMA (Brufau, Obiol, Moya y Asociados)

Enginyeria instal·lacions: JG Asociados

Arquitectes tècnics: Tecnicos G3

Project management: Bovis

Constructor: Dragados

Any del projecte: 2000

Període d'execució: 2005-2011

Superfície: 105.000 metres quadrats

Faena monumental a Les Arenes

La terrassa panoràmica de la cinquena planta ofereix unes vistes espectaculars de la muntanya de Montjuïc

M ALBERTO GONZÁLEZ
Àrea Monogràfica

Dijous passat, a mitja tarda, centenars de persones a la plaça d'Espanya desviaven el focus d'atenció. En lloc de buscar amb la seva mirada les fonts de Montjuïc i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, s'encaraven al nord per delectar-se amb l'última gran estrena de la ciutat: Arenas de Barcelona, el nou centre comercial, cultural, d'oci i entreteniment de la capital catalana, que neix a l'interior del que va ser l'antiga plaça taurina.

El que només tres dies abans semblava complicat –que estigués a punt per a la inauguració– s'havia aconseguit, després d'un esprint d'última hora. Els accessos, per fi alliberats de tanques, lluien completament renovats i l'efectista il·lu-

minació invitava a colar-se a l'edifici.

L'entrada al centre –com ja havia anticipat Luis Alonso, un dels coautors del projecte– **“sorpren gratament”**. A part de l'espectacularitat i l'altura de l'estructura en si mateixa, destaca la lluminositat de l'espai –durant el dia, la llum natural banya fins i tot el primer soterrani– **“l'efervescència visual, és a dir, que sigui la que sigui la teva posició, sempre estàs veient el cos central”**, anota l'arquitecte.

PERDÓ PER LA DEMORA

“Voldria disculpar-me per les molèsties que durant aquest temps ha ocasionat la construcció d'Arenas de Barcelona a ciutadans i visitants”. Vitalino Nafria, president de la constructora Metrovacesa, entonava el *mea culpa* en l'acte d'inauguració, en al·lusió a la paralització temporal que van patir els

→ DURANT LES OBRES NO S'HA PRODÛIT CAP ACCIDENT LABORAL IMPORTANT

→ EL PRESIDENT DE METROVACESA VA DEMANAR DISCULPES PER LES MOLÈSTIES CAUSADES

treballs a causa de la crisi. Això va provocar que el projecte s'allargués en el temps **“més del que hauria sigut desitjable”**, va insistir. Ràpidament va apartar els laments, per mostrar-se plenament satisfet del resultat. **“Ha sigut una de les grans fites arquitectòniques del nostre país en els últims anys”**, va ressaltar Nefria, que va afegir: **“Durant els més de set anys que fa que està en marxa el projecte, en què s'han treballat més de quatre milions d'hores, no s'ha produït cap accident laboral de consideració”**. Minuts més tard, juntament amb l'alcalde Hereu, donava la volta a un rellotge de sorra, símbol de la posada en marxa del complex.

PLE EL PRIMER DIA

Ahir era l'obertura oficial per al gran públic i la ciutadania ho celebrava abarro-

tant el centre. Tant que en alguns punts era fins i tot difícil circular. Comerciants i curiosos es mostraven emocionats, i en l'ambient es respirava certa excitació. Alguns establiments obsequiaven els visitants amb degustacions o petits obsequis, que generaven cues i atropellaments.

Es va constatar així mateix que Arenas de Barcelona ha obert les portes de forma precipitada. Personal del gimnàs Metropolità i de l'spa han confirmat que les seves instal·lacions no entraran en actiu fins a finals de maig o principis de juny. Pel que fa a les sales de cine, només algunes estan completament acabades, i diversos restaurants del terrat encara s'estan condicionant. Això no és obstacle perquè els barcelonins sentin curiositat per aquest nou reclam de la ciutat, l'últim pis del qual ofereix, des de fa unes hores, les millors vistes de la muntanya de Montjuïc. ☉

Una obra que advoca per la flexibilitat i la polivalència

Les característiques de la cúpula permetran que sigui utilitzada com a sala de concerts, conferències i exposicions i enriqueixi la vida cultural de BCN

S'ha optat per conservar la façana, tot i ser la solució més complexa

ALBERTO GONZÁLEZ
Àrea Monogràfica

De Barcelona se sol dir que representa l'equilibri entre l'admiraçió pel passat i l'aposta pel futur, l'avantguarda i el cosmopolitisme. I per Luis Alonso, un dels arquitectes responsables d'Arenas de Barcelona, el nou centre comercial, cultural i d'oci és un clar reflex d'aquesta personalitat bipolar: "L'oficialització d'un interessant matrimoni entre el respecte arquitectònic historicista i l'aposta per nous continguts i tecnologia d'alt nivell", segons les seves paraules.

Això es concreta a la façana, d'estil neomodèr, que al seu dia va representar el principal repte constructiu del projecte. Malgrat que "no tenia un valor arquitectònic elevat, la seva imatge es trobava clarament gravada en la retina dels ciutadans". Per això, encara que el més senzill hauria estat enderrocar-la i començar de zero, es va optar per la solució contrària: la conservació.

"La dificultat residia a trobar una solució tècnica per preservar aquest element, en suspensió literal i temporal, així com per poder efectuar el buidat inferior del subsòl, necessari per executar les plantes soterranis". L'obra es va optar per una "via innovadora, de gran complexitat", que va suposar mantenir en l'aire 4.000 tones, i més de 300 metres de façana. Tot això sense oblidar que "a cinc metres, al

subsòl, es creuaven dues línies de metro, amb les vibracions que això comporta". Un treball d'enorme precisió que va comptar amb la col·laboració de l'enginyeria BOMA.

El segon repte va ser la cúpula, "una de les més grans a Europa, amb 92 metres de diàmetre i sense cap suport intermedi". Està fabricada en fusta laminada, "per tenir el mínim pes possible i aconseguir la màxima calidesa i qualitat de l'espai". Descansa sobre una plataforma metàl·lica que, al seu torn, es recolza "només en vuit pilars metàl·lics, desenvolupats de forma arbòria. Cada pilar suporta una càrrega de 12.000 tones", precisa l'arquitecte.

PROMISCUÏTAT FUNCIONAL

Des de fa temps, el despatx Alonso-Balaguer y Arquitectos Asociados pregona una idea: "S'ha d'intentar aconseguir la màxima promiscuïtat funcional dels edificis i les ciutats". És a dir, donar-los el màxim nombre d'usos possibles. "La combinació només pot aportar efectes positius al conjunt, amb clares sinergies entre comerç, esport, cultura, oficines, restauració, actes, etcètera".

Per aquest motiu Arenas de Barcelona és molt més que un centre comercial. Si bé acull 115 botigues de diferents tipologies, també és la seu del nou Museu del Rock de Barcelona; un gimnàs i una pista de fútnic circular, a 25 metres d'altura de terra (obrirà les portes a finals de maig); oficines; múltiples restaurants; un spa urbà amb vistes a la muntanya de Montjuïc (encara en construcció); 12 sales de cine o un espai polivalent on es podran celebrar concerts, exposicions o conferències. "La barreja d'usos permet que els edificis siguin més sostenibles energèticament, econòmi-

cament i socialment, perquè es poden disfrutar el màxim nombre d'hores al dia i el màxim nombre de dies a l'any", reflexiona Alonso.

PENSANT EN EL DEMÀ

La segona premissa del despatx és l'aposta per una arquitectura flexible. "Procurarem dotar els nostres edificis de tots aquells recursos que possibilitin la seva adaptabilitat futura als més que possibles canvis d'usos, o d'usuuaris". Per això, una de les accions consisteix a externalitzar tots els elements que, inevitablement, hauran de perdurar a l'edifici: els nuclis de serveis i les comunicacions verticals. D'aquesta forma, els ascensors, els muntacàrregues, les escales d'emergència, els lavabos o els conductes d'instal·lacions són ubicats sistemàticament fora del nucli del tambor principal, i així s'han alliberat les àrees susceptibles d'ús i activitat. Així mateix, s'ha deslligat estructuralment la planta coberta i la seva cúpula de la resta d'edificació inferior. Aquesta independència estructural proporciona la llibertat i la flexibilitat preteses.

Un últim criteri ha estat facilitar al màxim la "permeabilitat de vianants", maximitzant les voreres que envolten Arenas de Barcelona, per facilitar la continuïtat entre el carrer i l'interior del complex. Així mateix, per alliberar l'espai públic exterior de la contaminació sonora, atmosfèrica i visual, s'ha destinat una part de la planta -1 a la càrrega i descàrrega de mercaderies. També es potencia l'ús de transport públic, mitjançant la connexió directa amb el metro (aquest enllaç no entrarà en funcionament fins d'aquí uns dies). Paral·lelament, tres plantes de pàrquing amb 1.250 places per a cotxes i 500 per a motos (un fet poc usual a Barcelona) faciliten l'accés en vehicle privat. ☺

L'EVOLUCIÓ DE L'OBRA

Pas de l'abandonament a l'excel·lència



L'anàlisi

UBICACIÓ

L'herència d'un mal càlcul

SEGONS EXPLICA l'arquitecte Luis Alonso Calleja al llibre *Arenas de Barcelona: història de una transformació*, en el plantejament inicial del 1899 es va cometre un error acumulador d'aproximadament sis metres en la ubicació exacta de la plaça de toros. "Creiem que els carrers de l'entorn encara no estaven urbanitzats". Per això, "la forma circular sempre va estar desplaçada respecte al centre de l'illa delimitada per la Gran Via, Diputació, Tarragona i Llançà". Per aquest motiu, "pràcticament no hi havia voreres de vianants ni al carrer de Tarragona ni al carrer de la Diputació. No obstant, hi havia un gran espai lliure a la façana al carrer de Llançà".

Amb els anys, la plaça d'Espanya i la seva activitat es van anar annexionant a l'antiga plaça taurina, i van aparèixer murs de pedra que l'envoltaven, que representaven una important barrera visual, física i fins i tot de seguretat. Aquests murs, així com altres elements adjacents, han desaparegut amb la reforma.

- 1 "Feia més de 30 d'anys que Les Arenes eren només un record del passat", va afirmar l'alcalde Hereu dijous passat. Aquest era l'estat que tenien les instal·lacions just abans d'iniciar les obres.
- 2 En la construcció s'han excavat i transportat més de 300.000 metres cúbics de terres.
- 3 "La conservació de la façana original [...] va suposar un enorme desafiament i va obligar a buscar solucions tècniques singulars i de gran originalitat, que donen a l'edifici una aparença de flotabilitat", comenta Vitalino Nafria, president de Metrovacesa.
- 4 La façana original està situada a quatre metres sobre l'altura original del carrer.
- 5 Segons Nafria, "més de 300 empreses –el 90% d'elles catalanes– han participat en la construcció. En els moments de més activitat, han treballat al mateix temps fins a 800 persones".
- 6 En l'obra s'han abocat més de 45.000 metres cúbics de formigó i s'han utilitzat gairebé 11.000 tones d'acer.
- 7 A l'esquerra, l'edifici d'oficines –anomenat E-Forum–, amb cinc plantes i una superfície total de 4.600 m².
- 8 Fotografia del muntatge, a manera de casquet esfèric, de la cúpula, amb més de 4.170 metres quadrats de fusta laminada.
- 9 Amb una superfície total construïda de més de 106.000 metres quadrats, Arenas de Barcelona se situa entre els projectes més importants que ha desenvolupat la constructora Metrovacesa.

Testimoni històric i aposta d'avantguarda

Clavada en la memòria popular, la façana de Les Arenes s'havia de conservar

FRANCISCO VALDÉS



Antiga fotografia de la plaça de toros de Les Arenes.

M ALBERTO GONZÁLEZ
Àrea Monogràfica

Barcelona, 1899. La ciutat supera el mig milió d'habitants, després d'un espectacular i ràpid augment de la immigració que, amb motiu de la celebració de l'Exposició Universal, havia arribat per buscar feina. Just abans del canvi de segle, un jove Picasso realitza la seva primera exposició, a les parets del restaurant Els Quatre Gats, d'ambient bohemi, i inspirat en Le Chat Noir de París. L'esperit modernista impregna una metròpolis plena d'artistes, que porten la fantasia a la màxima expressió, i que tenen com a únic tabú la línia recta.

Aquesta és la Barcelona on es va construir Les Arenes, per iniciativa de Josep Marsans, membre d'una família propietària de diversos bancs i del solar de 30.000 metres quadrats on es va ubicar la nova plaça de toros. L'arquitecte August Font es va responsabilitzar del projecte i el constructor Juli Marial, del desenvolupament

i execució. El 1900 se celebrava la inauguració oficial, amb 14.893 espectadors omplint la graderia, com recorda Luis Alonso, arquitecte del nou centre comercial, cultural i d'oci, al seu llibre *Arenas de Barcelona: historia de una transformació*.

PLAÇA MULTIFUNCIONAL
Segons rememora Alonso, “durant la seva vida útil, fins al 1977 –any en què es va celebrar l'última corrida taurina–, Les Arenes van funcionar com a gran element dinamitzador del barri i la ciutat”, acollint també manifestacions esportives (de bàsquet a boxa, o proves de ciclisme en pista), artístiques (òpera, concerts, circ) o polítiques (mitings, manifestacions). Era, sens dubte, la gran plaça de toros de la ciutat, amb un clar avantatge sobre La Monumental –que es veia perjudicada per la via del tren que passava al seu costat– i la plaça de toros de la Barceloneta (desapareguda el 1942), més allunyada del centre.

Tot i això, Les Arenes era l'única de les tres que mai va disposar d'escorxadors pro-

pi, ja que el central de la ciutat es trobava just al davant, on avui hi ha el parc de l'Escorxadors.

Va ser la nul·la rendibilitat que, el 1990, en va forçar la clausura, i va fer que estigués en complet abandonament fins a finals de la dècada. Llavors va sorgir el dilema: ¿Què s'havia de fer amb l'edifici? ¿Era millor conservar-lo o enderrocar-lo directament? Aquesta dicotomia va ser resolta de forma exemplar per Alonso-Balaguer y Arquitectos Asociados, juntament amb Rogers, Stirk, Harbour and Partners.

Considerant que formava “part de la memòria popular i col·lectiva de la ciutat”, des de l'inici del projecte (juny del 2000) “es va plantejar la conservació del tambor vermell com a testimoni històric”. Una “arriscada i atrevida aposta” que pretenia preservar sols “la fina pell de recobriments”, explica Luis Alonso en el seu llibre. “La dificultat passava per preservar aquest element, en suspensió literal i temporal, així com efectuar el buidat inferior del subsòl”, conclou. ☉



Interior d'Arenas de Barcelona, ahir a primera hora.

BCN afegeix una nova icona arquitectònica

El nou equipament actua de 'ròtula' a la zona

M A. G.
Àrea Monogràfica

Arenas de Barcelona està destinada a ser un dels grans pulmons o el cor que generi vitalitat per a aquesta ciutat. Hem de convertir-la en una gran oportunitat per a Barcelona”, va afirmar Jordi Hereu, alcalde de Barcelona, en la inauguració privada del nou complex, dijous passat. En la mateixa línia, el director del centre comercial, José Luis Martínez, es mostra convençut que “se sumará a les rutes turístiques de la ciutat”. De fet –confirma la mateixa font–, “ja s'han concretat algunes visites per a grups”.

Per la seva part, l'arquitecte Luis Alonso opina que aquest centre comercial, cultural i d'oci es convertirà en “un referent arquitectònic per a la ciutat”. De fet, assegura, aquesta actuació ja serveix com a exemple a Sud-amèrica –Colòmbia, Perú, Brasil i Xile– on el despatx Alonso-Balaguer y Arquitectos Asociados està exportant la mateixa idea: “Estem desenvolupant en aquests països diversos projectes d'àrees comercials, on hem persuadit els nostres clients de la conveniència de combinar usos, com a Les Arenes”.

Pel professional, la nova infraestructura és també modèlica “per l'excel·lència dels operadors que s'han ubicat al seu interior”. Així, aïlla qualsevol dubte de la conveniència del centre amb vista a l'enriquiment comercial de la zona: “Era necessari un equipament d'aquest tipus per complementar l'oferta ja existent”.

ESTRATÈGIA DE 'GRAPATGE'

A nivell urbanístic, Arenas de Barcelona ve a funcionar com a “ròtula del potent eix format pel Palau Nacional de Montjuïc, la Fira de Barcelona, l'avinguda de Maria Cristina, la plaça d'Espanya, el parc de l'Escorxadors, el carrer de Tarragona i l'estació de Sants”. El flamant edifici, afegeix Alonso, produirà un efecte de “grapatge d'aquest eix, potenciant especialment la continuïtat de vianants”. En aquest sentit, s'ha buscat la màxima “permeabilitat ciutadana”, ampliant les voreres, alliberant el tambor vermell de totes les “adherències històriques” i possibilitant el fàcil trànsit de vianants a nivell de planta baixa. A més, conclou l'expert, “funcionará com un inici o un final del carrer de la Creu Coberta, amb el qual establirà importants sinergies comercials”. ☉

Empreses que han col·laborat en la construcció del centre comercial **Les Arenes** de Barcelona

DRAGADOS

Dragados
Empresa constructora

Construcciones Metálicas DE LA FUENTE S.L.

Construcciones Metálicas De la Fuente, S. L.
Muntants i passamans de baranes
c/ Santander 42-48, nau 24 - 08020 Barcelona

Tel. 93 313 53 03
alex@metalicasdelafuente.com
www.metalicasdelafuente.com

GROC

Grup Groc
Rehabilitació façana
c/ Radas 6, baixos - 08004 Barcelona

Tel. 93 442 49 81
groc@groc.es
www.groc.es

maderasrojas

Maderas Rojas
Revestiments de parets
Av. del Vallès, 368-372 - 08227 Terrassa

Tel. 902 88 17 90
maderasrojas@maderasrojas.com
www.maderasrojas.com



Inauguració sota la influència dels Beatles

El nou establiment Fnac de Les Arenes dedica el cap de setmana a la banda de Liverpool

Avui també hi haurà un taller infantil i un concurs de disfresses

M VÍCTOR FUSER
Àrea Monogràfica

Fnac estrena aquest cap de setmana el seu cinquè establiment a Barcelona, amb una botiga de 1.800 metres quadrats al nou centre comercial Les Arenes, i ho fa dedicant tot un cap de setmana a una de les bandes més influents en la història de la música popular, els Beatles. Com a punt de partida de la seva programació cultural, inaugura una exposició de les imatges que va captar el fotògraf Don McCullin després de passar un dia amb els quatre de Liverpool el 1968. Moltes d'aquestes imatges s'han mantingut inèdites fins avui.

John, Paul, George i Ringo estaven cansats de les mateixes sessions de sempre i buscaven un nou enfocament més fresc. Per això van proposar a McCullin, un fotoperiodista que acabava d'arribar

de cobrir la guerra del Vietnam, que participés en una única sessió. Els resultats es poden observar per primera vegada a Espanya després de 43 anys a l'exposició *Un dia en la vida dels Beatles*, que estarà oberta fins al 15 de maig. El cap de setmana *beatlemaníac* va començar ahir amb les versions del grup Abbey Road i continua aquest matí amb el taller infantil *Beatles 4 Children*, que inclou una visita guiada per als més petits per l'exposició, l'elaboració de l'alfombra per al ratolí de l'ordinador batejada com a *Yellow Submarine*, el karaoke *Hello Goodbye* i un ball de clausura.

A la tarda entren en joc els adults amb el concurs *¿Ets el millor Beatle?*, que premiarà aquells fans que es disfressin d'algun dels integrants de la banda (en les seves diferents etapes) i demostrin que són els hereus naturals de Lennon, McCartney i companyia... El guanyador serà elegit pel públic.

Àmplia oferta cultural

Una estrena a l'altura d'una botiga que reunirà tota mena de referències en literatura, música, cine, videojocs, so i tecnologia, presentades als clients sempre sota la màxima que aplica l'empresa en tots els seus centres d'oferir el preu més



Lennon, Starr, McCartney i Harrison, en una de les imatges de l'exposició *Un dia en la vida dels Beatles*.

CINQUÈ ESTABLIMENT DE LA CADENA FRANCESA A BARCELONA

EL CENTRE REUNEIX UNA ÀMPLIA OFERTA DE MÚSICA, CINE, LLIBRES, IMATGE I TECNOLOGIA

baix, l'oferta més àmplia i el millor servei. Al seu torn, programarà tot tipus d'activitats culturals gratuïtes, i oferirà l'oportunitat d'assistir a concerts, presentacions de llibres, cicles de cine, debats, conferències i tallers sobre tecnologia. En aquest sentit, el Fòrum s'erigeix com un espai per disfrutar de la cultura i trobar-se amb els creadors de diferents disciplines.

També al llarg de tot aquest cap de setmana s'instal·larà prop de Les Arenes un espectacular cub de 3,5 metres d'ample i 4 metres d'alt on es llançaran a través

de dues enormes pantalles led diversos tràilers de cines i videoclips. Al mateix temps, estaran disponibles les últimes consoles de videojocs i terminals d'iPad i e-reader, on es podrà comprovar com evoluciona l'accés a la cultura, sense oblidar que el que realment importa és el talent de l'autor.

Com a punt culminant de la inauguració, el cel de Barcelona s'omplirà de *flogos*, núvols d'heli i espuma que formaran la paraula Fnac i altres símbols que representen els productes que ofereix la cadena a les seves botigues. ☉

5% de descompte per a Socis

Vine a la nova Fnac Arenas

i aprofita les nostres ofertes d'obertura

ESPECIAL FINANÇAMENT
6 o 12 QUOTES
SENSE INTERESSOS*



Portàtil TOSHIBA C660-10H

- Processador: Intel Core i3-370M, 2.4 GHz
- RAM: 4 GB (4096 MB) DDR3
- Disc dur: 500 GB
- Targeta gràfica: Intel HD

PVP Oferta **499€**

83'17



Libre electrònic bq AVANT

- Formats compatibles: PDF, EPUB, TXT, HTML, JPG, RTF, MP3, Adobe, DRM i Adobe Mobile 9
- Pantalla tàctil, 10 línies
- Memòria interna 2 GB
- Acceleròmetre
- Bateria de lit, fins a 10.000 pàgines

PVP Oferta **179€**

29'83

REGAL FUNDA bq

3x2

en Videojocs i Accessoris

Et regalem el producte d'import més boix.

No acumulable amb altres promocions, excepte la permanència de 5% de descompte per a Socis.



Càmera rèflex NIKON D3100+18-55VR+55-300VR

- Sensor CMOS en format DX amb 14,2 MP
- Motor de processament d'imatges Speed 2
- Sensibilitat ISO ampliable fins a 12800
- Video Full HD
- LCD 3" (7,6 cm)

PVP Oferta **799€**

66'58

REGAL SD 4 GB + FUNDA



LCD PANASONIC TXL32U2E

- Sintonitzador d'Alta Definició
- 2 connexions HDMI
- Lector de targetes SD

PVP Oferta **369€**

61'50

4x3

en Música, Cinema i Merchandising

Et regalem el producte d'import més boix.

No acumulable amb altres promocions, excepte la permanència de 5% de descompte per a Socis.

Fnac Arenas, Centre Comercial Arenas de Barcelona. Gran Via de les Corts Catalanes 373-385. 08015

Promocions d'obertura vàlides només per a la Fnac Arenas fins al 17 d'abril de 2011.

*Per a compres superiors a 150 i 699 € respectivament. La primera quota bancària inclou un 3% de comissió d'obertura. Oferta Financament subjecta a l'aprovació de FinConsum EFC SA. Interessos subvencionats per FNAC TAE 10,95% / TAE 6,28%. Financament vàlid fins al 17 d'abril de 2011.



www.fnac.es